

Sikkerhedsforanstaltninger i Stedet for Straf. (Straffelovsudkastets Kap. 8.)

Af Statsadvokat G. LETT.

(Foredrag holdt i Juridisk Forening i København den 22. Oktober 1923.)

Det Emne, som jeg skal have den Ære at forelægge for Dem i Aften, er jo Spørgsmaalet, om hvorvidt det kan anses for legislativt forsvarligt overfor visse tilregnelige Forbrydere at fastsætte Sikkerhedsforanstaltninger i Form af langvarig Indespærring enten ved Siden af eller i Stedet for Straf, og, hvis dette besvares bekræftende, hvilket Indhold de paagældende Bestemmelser bør have. Det sidste bliver mit Foredrags Hovedemne, og jeg gaar herved helt igennem ud fra det ny Straffelovsudkast, der i sit Kap. 8 fastsætter Regler herom. Udk. bygger her paa Professor Torps Udkast (§§ 52—55); men som et Tegn paa, i hvilken Retning Udviklingen gaar, er der Grund til at pege paa, at Udk. gaar en Del videre end T. U. i Henseende til at hjemle Anvendelse af Sikkerhedsforanstaltninger.

Selve det teoretiske Spørgsmaal, om det overhovedet er tilstedeligt at anvende Sikkerhedsforanstaltninger overfor nogen tilregnelig Person, skal jeg ikke fordybe mig stærkt i.

Den første Straffelovskommission gaar som bekendt imod at anvende saadanne Sikkerhedsforanstaltninger, og Motiverne giver en udførlig teoretisk Begrundelse af dette Standpunkt.

Imidlertid, naar man er enig om, at der overfor visse kroniske Forbrydere maa reageres kraftigt, og paa den anden Side, at der dog bør sættes en Grænse for Frihedsberovel-

sens Længde, forekommer det mig, at Uenigheden væsentligst er af teoretisk Art, nærmest en Navnestrud, om Foranstaltningen skal kaldes Straf eller Sikkerhedsforanstaltning.

Det, som er det praktiske Spørgsmaal, er det, om der faktisk bestaar en eller flere Grupper af Forbrydere, som ret skarpt kan udskilles fra alle de andre, som har det Særkende, at den almindelige Straf, efter selve dens Forudsætninger og efter Erfaringens Vidnesbyrd, er virkningsløs, og som derfor maa have særskilt Behandling.

Det forekommer mig, at dette er saaledes.

Hele den store Mængde af Lovbrydere, de, som man kan kalde Lejlighedsforbrydere i videste Forstand, som forser sig af Letsindighed, for at redde sig i en snæver Vending, paa Grund af Sindets Ubeherskethed eller som Følge af en øjeblikkelig Nedbrudthed, hører i Virkeligheden kriminalpolitisk set sammen med den heldigvis endnu større Mængde, der kommer igennem Livet uden Konflikt med Straffeloven. Bonden, som sætter Ild paa Gaarden for at klare sine Veksler, Kommissen, der stjæler af Kassen for at kunne traktere sin Pige standsmæssigt, Haandværksmesteren, der skriver falske Veksler for at undgaa Fallit, Tjenestekarlen, der stjæler en Cykle, o. s. v. — for dem alle gælder det, at der er rimeligt Haab om, at de ikke vil forbryde sig oftere, og for adskillige af dem gælder det, at Straffeloven egentlig har udspillet sin Rolle, naar Forbrydelsen er sket.

Det, som holder disse Folk og deres ustraffede Medborgere i Ase, er selve Straffetruslen. Al Autoritet hviler i stor Udstrækning paa Frygt, og Straffelovens Autoritet danner ingen Undtagelse. Det, som afholder Gennemsnitsmennesket fra Forbrydelser, er Frygten — først og fremmest Frygten for den sorte Kokarde og i anden Række ogsaa for Straffens Udtaaelse.

Overfor saadanne Forbrydere er det væsentlige, at Forbrydelsen opdages og straffes; men da Straffen først og fremmest er Lovens Sanktion, er det i en vis Forstand mindre væsentligt, hvorledes og hvorlænge de straffes. De recidi-

verer forholdsvis sjældent, og det kan sikkert uden Overdrivelse siges, at Straffuldbyrdelsen i de fleste Tilfælde spiller en sekundær Rolle. Det væsentlige er Generalpræventionen, og den kriminalpolitiske Vanskelighed overfor disse Forbrydere bestaar i Virkeligheden mest deri, at det for Mandens egen Skyld som Samfundsborger gælder om at knække ham saa lidt som muligt, medens Generalpræventionen kræver den kraftige Reaktion, der ligger i Strafforfølgningen.

Det tør siges, at Straffeloven til Stadighed med Held har hævdet sin Autoritet overfor disse Individider.

Paa den anden Side er det et ubestrideligt Faktum, at der eksisterer Forbrydere, som trods alle Trusler og alle Straffe enten ikke vil eller ikke kan lade være med at begaa Forbrydelser, og som derfor under den nuværende Ordning er Stangæster i Retssalene. Deres Straffelister udviser 10—20 og flere Straffe med korte Mellemlum; alene en saadan Straffeliste viser jo, at de hidtil anvendte Metoder er virkningsløse.

Naar disse Forbrydere ikke som andre Mennesker paavirkes af Straffetruslen, er det jo ikke fordi de i særlig Grad er fri for Frygt, men dels lever de paa helt andre Livsværdier end den almindelige Samfundsborger, saaledes at Straffen kun bliver en rent fysisk Ubhagelighed, dels er de behæftede med en saadan Svaghed i Karakteren eller saa voldsomme Drifter, at ikke nogen Straffetrusel formaar at holde dem tilbage.

Men heraf følger, at de normale »Strafforudsætninger« ikke er til Stede.

Det fremhæves saavel i Udk.s Mot. som i Mot. til T. U. og Erfaringen bekræfter det, at disse Forbrydere kan henføres til ganske bestemte Forbryderkategorier, af hvilke de vigtigste er: professionelle Ejendomsforbrydere, visse Sædelighedsforbrydere, Alfonsere og Betlere. Jeg tror, man gør vel i at fastholde dette; thi lovgivningsteknisk byder det en stor Fordel, hvad jeg senere skal komme nærmere ind paa.

Udk. inddeler dem i Overensstemmelse med T. U. i to Grupper, en mere godartet, for hvilken der hjemles Anbringelse i Arbejdshus, og en mere ondartet, for hvilken der hjemløs Sikkerhedsforvaring. Begge Dele idømmes i Stedet for Straf, ikke som Tillæg til Straffen, og dette er sikkert ogsaa det rimeligste, idet Forudsætningen jo er, at Straf er uden Nytte.

For begge Grupper er altsaa fælles, at de almindelige Straffe har vist sig og maa antages fremdeles at ville vise sig uvirksomme. Sondringen beror paa den større eller mindre Farlighed.

Dette Punkt — Farligheden — opstilles i Udk. ligefrem som Betingelse for Idømmelse af Sikkerhedsforvaring, og det bliver altsaa afgørende dels for, om Arbejdshus eller Sikkerhedsforvaring skal anvendes, dels for, om Sikkerhedsforvaring eller Straf skal idømmes.

I § 65 nævner Udk. 4 forskellige Kategorier af Forbrydere, hvem Arbejdshus kan idømmes; men for de to vigtigste Grupper Vedkommende, nemlig Bellere og Sædelighedsforbrydere, foreskrives udtrykkeligt den negative Betingelse, at den skyldige ikke kan anses for egentlig farlig Forbryder, og for de to sidste Grupper, Drankere og prostituerede Kvinder, forudsættes denne Betingelse formentlig som givet.

I § 68, der handler om Sikkerhedsforvaring, har Udk. derimod undladt at angive visse Forbryderkategorier og nøjes med at foreskrive — foruden 2 Forstraffe af tilsammen 2 Aars Varighed — at de foreliggende Oplysninger kendetegner den skyldige som »en farlig, erhvervs- eller vanemæssig Forbryder«, hvis Hændelse i Sikkerhedsforvaring Hensynet til Samfundets Sikkerhed findes at kræve.

Det er klart, at dette Moment, Farligheden, i høj Grad bør være Motiv til en forskellig Behandling, men jeg kan ikke se rettere, end at Begrebet ikke bør drages ind i selve Lovteksten, i al Fald ikke paa denne afgørende Maade, idet Begrebets Afgrænsning volder Vanskelighed.

Jeg kan naturligvis indrømme, at vi alle saa nogenlunde ved, hvad der forstaas ved en farlig Forbryder; før Automobilloven af 1921 mente vi ogsaa, at vi vidste, hvad en beruset Mand var, og dog — hvilke Vanskeligheder har ikke Afgrænsningen af det Begreb skaffet os?

En Forbryders Farlighed maa vel, foruden paa hans Uforbederlighed, bero paa, hvad det er for Retsgoder, han angriber, hvor groft han gør det, og hvor ubeskyttede Retsgoderne er. Derfor er den, der viser ubetingelige Tendenser til at forgribe sig paa vore Kvinder og Børn eller til grove Indgreb i vor Ejendom, en farlig Forbryder.

Men naar vi nu ved — ad Erfaringens Vej — hvad det er for Forbrydere, der normalt er farlige, saa er det bedre at nævne dem i Lovteksten — selv med Fare for at enkelte andre, der maaske ogsaa kunde være farlige, smutter fra os.

Hidtil har vi jo kendt Begrebet »farlig for den offentlige Sikkerhed«, i Forbindelse med Strfl. § 38, 2. Stk., og det har ganske vist ikke voldt nogen Ulempe. Dels hjælper Retslægeraadet os i Almindelighed ud over alle Vanskeligheder, dels drejer det sig jo om Personer, der paa Grund af deres Sindssygdøm kan befrygtes at ville angribe et hvilket som helst Retsgode til en hvilkensomhelst Tid.

Men hvor det som her drejer sig om tilregnelige Personer, dér tror jeg, at Farlighedskriteriet dels ikke rammer sikkert nok, dels rammer for vidt.

Det rammer ikke sikkert nok, fordi det vil føre til Bevisvanskeligheder, der ofte bliver uovervindelige.

Naar Anklagemyndigheden fremstiller en Forbryder for Domstolen, dokumenterer alle ønskelige Forstraffe, beviser hans Skyld i en ny Forbrydelse og endvidere, at han er erhvervs- eller vanemæssig Forbryder, saa er det ikke nok. Og jeg er enig i, at det heller ikke bør være nok. Men naar Udk. saa kræver, at det yderligere skal godtgøres, at han er farlig og at Samfundets Sikkerhed kræver, at han tages i Forvaring, saa tror jeg, at Opgaven bliver meget vanskelig, stillet i denne Almindelighed (det er jo ikke Nævninger, An-

klageren taler til!). Og jeg tror, at det er muligt i Loven nærmere at angive, hvem de farlige Forbrydere er.

Naturligvis mener jeg ikke, at Bestemmelsen, som den er formuleret, er værdiløs; utvivlsomt vil den i adskillige Tilfælde gøre god Fyldest, men jeg tror, at det vil være langt lettere at faa Bestemmelsen anvendt i de Tilfælde, hvor den bør anvendes, naar Loven i Stedet for at henskyde til Domstolens Afgørelse i hvert enkelt Tilfælde, hvem der er farlig, siger: disse bestemte Kategorier af Forbrydere anser vi for farlige.

Men dernæst synes det mig, at Udk.s Formulering rammer Tilfælde, der ikke bør rammes.

Bestemmelsen sigter alene til at værne Samfundet mod visse farlige Kriminalforbrydere og bør under ingen Omstændigheder kunne benyttes overfor, hvad man i videre Forstand kan kalde politiske Forbrydere.

En yderliggaaende Kommunist f. Eks., der Gang paa Gang er med i Strejkeuroligheder med Forbrydelser mod den offentlige Myndighed og Orden o. s. v., kan meget let fyldestgøre Betingelserne med Hensyn til Forstraffe. Han kan ogsaa meget vel kaldes baade farlig og vanemæssig Forbryder — og Samfundets Sikkerhed sætter han jo efter Omstændighederne særdeles effektivt i Fare.

Det vil derfor i givet Tilfælde kunne blive meget vanskeligt for Domstolen at komme udenom Bestemmelser — og dog er man formentlig enig med mig i, at en saadan Forbryder ikke bør dømmes efter denne Bestemmelse.

Ogsaa dette Hensyn fører altsaa til at forsøge Opstillingen af bestemte Grupper.

Endelig er Udsondringen i Grupper ønskelig, fordi der er Anledning til at stille forskellige Betingelser for de forskellige Grupperes Vedkommende og navnlig at give særlige Regler om Berigelsesforbryderne, ligesom det med Hensyn til Forstraffene synes mig noget betænkeligt, at ganske forskellige Forbrydelser har Gentagelsesvirkning overfor hinanden.

De Forbrydere, Mot. nævner som egnede til Sikkerhedsforvaring, er væsentligst følgende:

- 1) Erhvervsmæssige Berigelsesforbrydere,
- 2) Personer, der vanemæssigt begaar grovere Sædelighedsforbrydelse mod Børn,
- 3) visse Voldtægtsforbrydere i Gentagelsestilfælde,
- 4) Alfonsoer i visse Tilfælde.

Jeg tror, at man kan være enig om, at dette i alt væsentligt rammer rigtigt.

Vil man saa opstille Betingelserne for hver enkelt Gruppe, ud fra de i Udk. § 68 angivne Principper, vil Sagen formentlig stille sig saaledes:

Ad 1.) For Berigelsesforbrydernes Vedkommende vilde det formentlig være rimeligt, — foruden Skyld i ny Forbrydelse — at kræve 2 eller 3 Forstraffe og at paagældende ved de 2 Domme er dømt efter Udk. § 260 eller § 263 (jfr. Strfl. § 229 eller § 243), grov Berigelsesforbrydelse eller Roveri.

Men dernæst tror jeg, at der for disse Personers Vedkommende er Anledning til at kræve, at der ved Dom er truffet Bestemmelse om, at den paagældende sættes under Politiets Opsigt — en Opsigt, der navnlig vil bestaa i, at Politiet fører Tilsyn med, om han har lovligt Erhverv, og eventuelt giver ham Tilhold i saa Henseende. Anordning af et saadant Polititilsyn med de professionelle Berigelsesforbrydere er allerede bragt i Forslag i et Foredrag, som nuværende Nationalbankdirektør *Ussing* holdt i Kriminalistforeningen i 1903. Direktør *Ussing* fremhæver i dette Foredrag netop stærkt, hvor ønskeligt det er, at Bestemmelser af den Art, vi her taler om, gores saa let anvendelige som muligt, ogsaa med Hensyn til Bevisførelsen. Og der gives en udførlig Paavisning af, at Polititilsynet er af særlig Betydning med Hensyn til Beviset for den følgende og vigtigste af de Betingelser, der maa opstilles, nemlig: at Forbryderen

helt eller delvis har ernæret sig ved Berigelsesforbrydelser efter den sidste Dom.

Denne sidste Betingelse er jo den, hvorpaa det især kommer an, og Bevis for dens Tilstedeværelse maa fores, og kan fores.

Naturligvis kan Beviset efter Omstændighederne ogsaa fores, selv om man ikke har Politiofsigt.

Vi har jo nu i Straffelovstillægets § 18 en Bestemmelse om, at det ved Domfældelse for visse Lovovertrædelser, bl. a. Berigelsesforbrydelser, skal tages i Betragtning som en meget skærpende Omstændighed, at den skyldige er en Person, om hvem det efter de foreliggende Omstændigheder maa antages, at han helt eller delvis ernærer sig ved Lovovertrædelser af den paagældende Art. Bestemmelsen anvendes vist ikke særligt ofte, men det sker da af og til.

Jeg skal kortelig nævne et Par Eksempler:

En Bande tyske Forbrydere huserede i nogle Maaneder i Sydjylland, begik en Række baade grove og simple Tyverier, natlige Indbrud i Brugsforeninger o. lign. Det konstaterede Udbytte løb op i ca. 10,000 Kr. Banden havde ingen Forbindelse med den bosiddende Befolkning, men sov enten under aaben Himmel eller i Lader o. lign. Steder. Det lykkedes at fange et af Bandens Medlemmer, og det var, som den Sag laa, ikke vanskeligt at godtgøre, at han i det paagældende Tidsrum havde ernæret sig af Tyveri.

Et andet Eksempel: En tiltalt var overbevist om i Løbet af et Par Maaneder at have begaaet en Række til dels grove Tyverier, væsentligst Loftskammertyverier, i Aarhus; Udbyttet var i adskillige Tilfælde ikke ubetydeligt. Det kunde gennem et omhyggeligt udført Arbejde fra Politiets Side godtgøres, at han i det paagældende Tidsrum ikke havde haft en Dags ærligt Arbejde, og at han havde optraadt som Grandseigneur paa Forlystelsesanstalterne i Aarhus. Ogsaa for hans Vedkommende var det altsaa muligt at godtgøre, at han i det væsentligste havde ernæret sig ved Tyveri; men det forekommer mig indlysende, at det i Tilfælde som det

sidstnævnte vilde være en Lettelse, hvis Fyren kunde stilles under Politiets Opsigt. Han gaar nu igen og spadserer i Byen, og jeg tror, at han i dette Øjeblik i høj Grad savner Politikontrol.

Ad 2) Den anden Gruppe jeg nævnte er Personer, der vanemæssigt begaar Sædelighedsforbrydelser mod Børn. Mot. henregner ikke disse Forbrydere til de farlige undtagen i de mest ondartede Tilfælde, hvor der er Tale om Sadisme el. lign. Jeg mener bestemt, at de alle bør henregnes til de farlige, saaledes at man, naar Vanemæssigheden er behørigt konstateret, kan domme dem til Sikkerhedsforvaring. Det Retsgode de angriber, Børnenes legemlige og navnlig sjælelige Velfærd, synes mig at berettige til de stærkeste Beskyttelsesmidler, man har.

Det vil være rimeligt i alle Tilfælde, foruden Skyld i ny Forbrydelse, at kræve 1 foregaaende Straffedom, al den Stund det dog bør forsøges, om ikke Straf har den tilstrækkelige Virkning, hvad den vistnok i nogle Tilfælde har.

Dernæst bør Vanemæssigheden konstateres, og i og for sig kan dette meget vel gores allerede under den anden Sag, nemlig hvis det under begge Sager drejer sig om en hel Suite af Tilfælde. Drejer derimod hver enkelt Sag sig kun om et enkelt eller nogle faa Tilfælde, maa der naturligvis flere Sager til, for man tør statuere Vanemæssigheden.

Som et Eksempel paa, hvor nødvendigt det er at skride kraftigt ind, skal jeg nævne følgende:

En tiltalt, født 1886, straffet i 1913 og 1914 for Smaabedragier, begaar derefter en Række af Forbrydelser mod Børn, alle under ganske de samme Omstændigheder. Han drikker sig fuld, træffer en 8—10 Aars Pige paa Gaden, haler hende hen til et Kolonihavelysthus el. lign. Sted, blotter hende og sig selv og søger konslig Tilfredsstillelse. Om Sadisme er der ikke Spørgsmaal. Hans Straffedomme, der alle er efter Strfl. § 176, jfr. § 173, er følgende: 1916, et Tilfælde, 100 Dages sædv. Fangekost, 1917, et Tilfælde, 120 Dage, 1919, et Tilfælde, 120 Dage, 1920, 2 Tilfælde, 8 Mdrs.

Forbedringshus, 1921, et Tilfælde, et Aars Forbedringshus, 1922, et Tilfælde, 2 Aars Forbedringshus. Efter de to sidste Domme Afholdspaalæg, selvfølgelig uden Nytte. Hans to sidste Sager har været forelagt Retslægeraadet, der i sin sidste Erklæring anbefaler »at han, som er et lidet aandeligt udviklet, psykisk degenereret og drikfældigt Individ, som farlig for den offentlige Sikkerhed søges anbragt i Sikringsanstalten i Nykøbing, Sj.« — Nu, det sidste kunde jo, da han er tilregnelig, ikke lade sig gøre. Og jeg vil antage, at dette ikke vil stille sig anderledes efter de i Udk. foreslaede ny Tilregnelighedsbestemmelser (§§ 16 og 17).

Se, den Mand er farlig, i høj Grad endda, og naar han ikke, som nogle af hans Kolleger, møder op med en hel Række Tilfælde i hver Sag, skyldes det vel nærmest Tilfældighed, maaske i Forbindelse med, at han efterhaanden er kendt i Byen; men med Sikkerhed kan det vist siges, at naar han om føje Tid kommer ud, saa har vi ham snart igen, og under det nuværende Straffesystem staar vi jo komplet magtesløse. Men selv Arbejdshus synes ikke tilstrækkeligt overfor ham; han bør tages i Sikkerhedsforvaring.

Ad 3) Den næste Gruppe er de farlige Voldtægtsforbrydere. Ogsaa her vil det være rimeligt, af de samme Grunde som ovenfor nævnt, at kræve en foregaaende Straffedom med Straf ikendt efter Strafferammen i Udk. § 196 (jfr. Strfl. § 168), egentlig Voldtægt; men paa Grund af Forbrydelsens Grovhed maa 1 lidligere Døm formentlig ogsaa være tilstrækkeligt.

Som yderligere Betingelse maa derhos kræves, at Handlingen paa Grund af sin Udførelsesmaade har en særlig ondartet Karakter, hvorved jeg navnlig tænker paa, at den angrebne Kvinde er en tilfældig, Voldsmanden ubekendt Person.

Saavel T. U. som Udk. fremhæver i Mot. træffende den Forskel, der er mellem den almenfarlige Voldtægtsforbryder, der angriber den første den bedste Kvinde, som krydser hans Vej, og den hvis Handling nærmest maa betragtes som en, om end meget grov, Exces overfor en bestemt Kvinde. Den

sidste Art af Voldtægt gaar som bekendt ganske jævnt over i de straffri Handlinger.

Ad 4) Som fjerde og sidste Gruppe nævnede jeg Alfonsoer. Der kan for deres Vedkommende være en Del Tvivl om, hvorvidt de rettelig hører hjemme i Arbejdshus eller Sikkerhedsforvaring. T. U. gaar i Mot. nærmest ud fra, at de hører til de farlige Forbrydere, og Udk. Mot. udtaler ligeledes, at de i Reglen henhører til denne Gruppe. Nu er det naturligtvis rigtigt, at der netop mellem Alfonsoer findes en Mængde farlige Forbrydere, men forsaavidt en Alfonso hører ind under en af de i det foregaaende omtalte Grupper, specielt Berigelsesforbryderne, kan han jo rammes som saadan og nødvendiggor ikke Opstilling af en ny Gruppe. Alfonsoeriet som saadant er jo ikke nogen farlig Forbrydelse, men nærmest at sidestille med Losgængereri. Og den uforbederlige Alfonso, der ikke kan overbevises om Hang til nogen anden, farlig Forbrydelse, hører altsaa hjemme i Arbejdshus. Og jeg maa sige, at min Erfaring egentlig nærmest gaar i Retning af, at de fleste Alfonsoer, forsaavidt de ikke er Berigelsesforbrydere, er forholdsvis uskadelige. Men Alfonsoer er jo et Storstadsfænomen, og selvom Jylland — som bekendt — ogsaa har en Hovedstad, er den jo endnu ikke helt saa stor som den rigtige Hovedstad, og det er jo muligt, at man i Kobenhavn kan have andre Erfaringer.

En Ting maa jeg dog her sige, at selve den Omstændighed, at de meget grove Forbrydelser, Mord o. lign., forholdsvis ofte netop begaas af Alfonsoer, næppe kan berettigge til at behandle Alfonsoen som saadan som farlig Forbryder. Enhver maa jo dommes efter sine Gerninger, og den Farlighed, man vil reagere imod med Sikkerhedsforvaring, maa have givet sig Udslag i Forbrydelser, hvis Gentagelse indeholder en Fare.

Mener man at maatte have Alfonsoen som en fjerde Kategori af de farlige Forbrydere, maatte det vel derfor nærmest blive Alfonsoer, der tillige er Voldsmænd, og som i begge Henseender er vanemæssige Forbrydere.

Jeg skal herefter vende mig til Udk.s Bestemmelser om Arbejdshus.

Arbejdshus er som nævnt beregnet paa de ganske vist ogsaa uforbederlige, men forholdsvis ufarlige Lovovertrædere, der i Motiverne karakteriseres som »besværlige«.

Her gaar Udk., hvad jeg i Henhold til det allerede sagte kun kan bifalde, den Vej at nævne de forskellige Grupper af Forbrydere, for hvilke Foranstaltningen skal kunne finde Anvendelse.

Første Gruppe omfatter dem, der i Mot. til T. U. beskrives som »Personer, som paa Grund af Karaktersvagthed, Mangel paa Energi og Stadighed er ude af Stand til at ernære sig paa regelmæssig og hæderlig Maade og derfor uden iøvrigt at udvise udprægede forbryderiske Tilbøjeligheder frister Tilværelsen som vanemæssige Tiggere eller Løsgængere«.

Det er altsaa den professionelle B e t l e r, vi her har for os. Fra hans Akter kender vi den alenlange Straffeliste, der begynder med 8 Dages simpelt Fængsel og slutter med Tvangsarbejde i 2 Aar. Han gør sig i Almindelighed kun skyldig i Beteri, men begaar dog lejlighedsvis ogsaa et mindre Tyveri el. lign. Derfor ser vi jo ogsaa nu, da Beteri og Tyveri ikke har Gentagelsesvirkning paa hinanden, den Anomali, at han i et Tilfælde, hvor et Beteri vilde have kostet ham 1 à 2 Aars Tvangsarbejde, idømmes en ubetydelig Fængselsstraf, fordi han har stjålet Tingen i Stedet for at ligge om den.

Det er derfor rimeligt, at Udk. ligestiller Berigelsesforbrydelse med Beteri og Løsgængeri, og Betingelsen for Idømmelsen af Arbejdshus bliver herefter:

- 1) To forudgaaende Fængselsstraffe for en af de nævnte Forbrydelser,
- 2) Ny Forbrydelse,
- 3) Oplysning om, at de begaaede Forbrydelser maa betragtes som Udslag af Hang til Lediggang og uordentlig Levevis. Hertil føjes: uden at den skyldige dog kan anses som egentlig farlig Forbryder.

Man vil nemlig nødigt have de to Grupper blandet sammen i Anstalten, og det er ganske rimeligt. Størsteparten af Arbejdshusfangerne er jo forholdsvis fredsommelige og ofte temmelig reducerede Individuer; Sikkerhedsanstalten befolkes derimod mest med kraftige, mere eller mindre uregerlige og brutale Personer. Det maa dog bemærkes, at en Sammenblanding ikke helt vil kunne undgaas, idet en som ufarlig anset Forbryder senere afslører sig som farlig, og Udk. § 68 forudsætter ogsaa, at dette vil finde Sted.

Anden Gruppe omfatter Sædelighedsforbrydere af enhver Art, dog kun forsaavidt den paagældende ikke kan anses som egentlig farlig Forbryder.

Som ovenfor nævnt mener jeg, at Sædelighedsforbrydere mod Børn bør henføres under den farlige Gruppe, forsaavidt der skal træffes Sikkerhedsforanstaltninger imod dem, og for Voldtægtsforbryderes Vedkommende er der jo Enighed om det samme.

Tilbage bliver som mindre farlige Sædelighedsforbrydere: Ruffere, de ufarlige Alfonser, Exhibitionister o. lign.

Der kræves her 1 Forstraf og Oplysning om, at den paagældende har Hang til at begaa Forbrydelser af nævnte Art.

Tredje og fjerde Gruppe omfatter henholdsvis uhelbredelige Drankere, der begaar en Forbrydelse under Paavirkning af spirituøse Drikke, og prostituerede Kvinder, som efter at være dømt for Udbredelse af venerisk Smitte, trods Tilhold søger Erhverv ved Utugt.

Det forekommer mig, at disse Bestemmelser om Arbejdshus er heltud fyldestgørende.

I det hele kan det ikke nok fremhæves, at selv om man for Sikkerhedsforvarens Vedkommende kan ønske Betingelserne for dens Anvendelse noget anderledes formuleret end i Udk., betegner Udk.s Bestemmelser en saa uhyre Gevinst i Forhold til den nuværende Tilstand, at der kun er Anledning til Glæde over den resolute Maade, hvorpaa Udk. har brudt med det gamle og foreslaet Bestemmelser, der harmonerer med de Krav, der i en Aarrække er fremført af

moderne Kriminalister; og jeg tør vel tilføje, at ikke mindst det praktiske Livs Kriminalister hilser Forslaget med ublandet Glæde. Al Kritik bliver derfor kun ringe i Sammenligning med den Anerkendelse, der maa ydes saavel Udk. som T. U.

Som jeg allerede har antydnet, idømmes hverken Arbejdshus eller Sikkerhedsforvaring paa ubestemt Tid. Arbejdshus kan ikke udstrækkes over 5 Aar, Sikkerhedsforvaring ikke udover 20 Aar. T. U. har som Maximum for Arbejdshus 6 Aar, for Sikkerhedsforvaring den forskyldte Straffetid + 10 Aar. For begge Grupper Vedkommende kan Løsladelse paa Prøve ske forinden Tidsfristens Udløb; men det fremhæves udtrykkeligt i Mot., at saadan Løsladelse principielt er uafhængig af den paagældendes Forhold i Anstalten. Som Omstændigheder, der kan tænkes at gøre en Løsladelse ønskelig eller forsvarlig, nævner Mot. Hensynet til den paagældendes Helbredstilstand, den med hans Alder følgende Ændring i hans Karakter, Muligheden for betryggende Anbringelse udenfor Anstalten o. desl.; men den domte maa altsaa regne med at komme til at hense den fulde Tid og kan ikke forvente, at god Opførsel i Anstalten vil være nok til at sikre ham tidligere Løsladelse.

Spørgsmaalet om Løsladelse skal, naar visse Aar er forløbet, forelægges til Afgørelse for den ved Udkast til Tillægslov A anordnede Fængselsret, der ifølge Udk. bestaar af Direktøren for Fængselsvæsenet som Formand, en Dommer og en Person, som deltager i Forsorgsarbejdet for løsladte Fanger. Denne Fængselsret har ogsaa andre Opgaver; den skal tillige træffe Bestemmelse med Hensyn til Løsladelse af Fanger, der er idømt Fængselsstraf, specielt Ungdomsfængsel.

T. U. foreslaar ogsaa en Fængselsret, der skal træffe visse Bestemmelser med Hensyn til de unge Forbrydere. Men ved Siden af den anordner T. U. en særlig Ret til at afgøre Spørgsmaalet om Løsladelse fra Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring, og denne sidste Ret er i T. U. foreslaaet sammensat af en Dommer som Formand, en Repræsentant for

Paatalemyndigheden og en Person, som deltager i Forsorgsarbejdet for løsladte Fanger.

Jeg vil ikke benægte, at jeg foretrækker T. U. paa dette Punkt.

Netop for de Forbrydere, her er Tale om, forekommer det mig at være af Betydning, at Politiet, som kender de paagældendes Færd uden for Anstalten, har en Stemme med ved Afgørelsen af, om Løsladelse bør ske. Jeg kan ogsaa her henvide til Nationalbankdirektør Ussings før omtalte Foredrag, hvor der foreslaas en Fængselskomité til dette Spørgsmaals Afgørelse, netop under Henvisning til det ønskelige i, at Politiet kan faa et Ord med i Laget.

Det er formentlig ogsaa heldigt, at Rettens Formand er en Dommer, bl. a. vil det maaske medføre, at de ordinære Domstole med desto større Tryghed vil idømme Arbejdshus eller Sikkerhedsforvaring.

Jeg har hermed omtalt de to Spørgsmaal: om Betingelserne for at træffe Sikkerhedsforanstaltninger og om Foranstaltningernes Varighed og Ophør.

Imellem disse to Spørgsmaal ligger der naturligvis et 3die, som i Praksis er af stor Interesse, men som mindre giver Anledning til Lovbestemmelser, nemlig om, hvordan Fangerne skal behandles, medens de er i Anstalten. Jeg skal om dette sidste Spørgsmaal bemærke, at Udk.s Forudsætning er den, at Fangerne ikke skal undergives nogen egentlig penitentiær Behandling — de forudsættes jo netop at være uforbederlige. Behandlingen maa ikke være haardere end Hensynet til Disciplinen og Arbejdspligtens Opfyldelse kræver. Friluftsarbejde skal anvendes i størst muligt Omfang.

Og man opgiver jo ikke Haabet om, at en og anden ved at blive vænnet til Orden og Arbejde kan blive saaledes paa-virket, at han efter Løsladelsen fører et nyt og bedre Levned.

Desværre vil dette Haab jo næppe gaa i Opfyldelse i altfor mange Tilfælde. Hovedvægten ligger og maa ifølge selve Forudsætningerne ligge paa, at man har Fred for disse Folk, mens de er i Anstalten.

Men den Fred trænger vi ogsaa til, og jeg tror at kunne regne med almindelig Tilslutning, naar jeg siger, at jeg anser Kapitlet om Sikkerhedsforanstaltninger for et af de vigtigste, maaske det vigtigste i hele Straffelovsudkastet, og at jeg haaber, det ret snart maa blive til Lov.

Desværre er her Tale om en Reform, der koster Penge — og det er jo ikke nogen Anbefaling, mindst i de Tider, vi nu er i. Men paa den anden Side er det en gammel Sandhed, at der er visse Udgifter, man ikke har Raad til at skyde fra sig.